

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اقتصاد

سال دوم آموزش متوسطه
رشته ادبیات و علوم انسانی

این کتاب در سال ۱۳۸۷ در شورایی متشکل از: ناصر ذاکری، عادل پیغامی، یحیی فرادی، سید مجتبیٰ فنائی، اصغر بهانسته و منصوره طالقانی مورد اصلاح و بازنگری قرار گرفت.

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف: دفتر تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری
نام کتاب: اقتصاد - ۱/۲۴۰

شورای برنامه‌ریزی: محمود روزبهان، ناصر ذاکری، سیدمجتبیٰ فنائی، میرحسین یوسف شاهی،
یحیی فرادی و نسرین جعفری

مؤلفان: سیدمجتبیٰ فنائی، محمود روزبهان، ناصر ذاکری و عادل پیغامی

ویراستاران: افسانه حبیب‌زاده کلی، افسانه حجتی طباطبائی

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع: اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن: ۹-۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار: ۹۲۶۶-۸۸۳۰، کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹،

وبسایت: www.chap.sch.ir

مدیر امور فنی و چاپ: سید احمد حسینی

عکاس: محمدرضا نورمحمدبیک

طراح جلد: مریم کیوان

صفحه‌آرا: سمیه قنبری

حروفچین: زهرا ایمانی نصر

مصحح: علیرضا کاهه، علیرضا ملکان

آماده‌سازی خبر: اعظم هاشمی

امور فنی رایانه‌ای: حمید ثابت کلاچاهی، ناهید خیام‌باشی

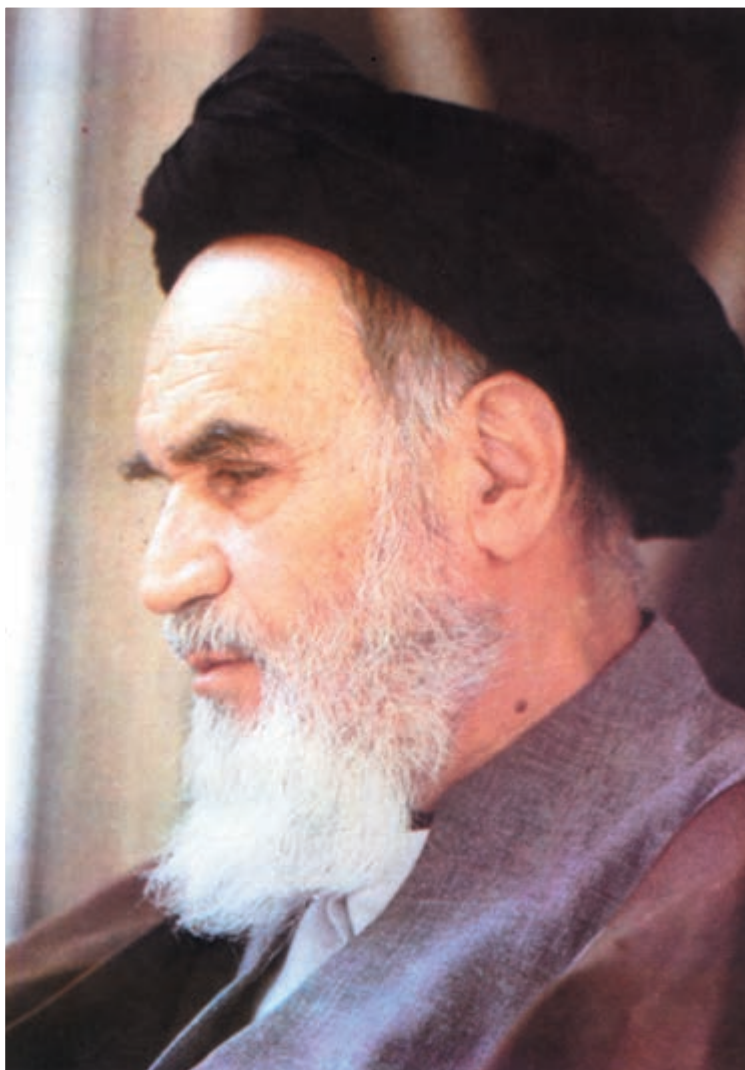
ناشر: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران - تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروپخش)

تلفن: ۵-۴۴۹۸۵۱۶۱، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۱۳۹-۳۷۵۱۵

چاپخانه: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

سال انتشار و نوبت چاپ: چاپ چهاردهم ۱۳۹۳

حق چاپ محفوظ است.

ارائه طرح‌ها و اصولاً تبیین جهت‌گیری اقتصاد اسلام در راستای حفظ منافع محرومین و گسترش مشارکت عمومی آنان و مبارزه اسلام با زراندوزان، بزرگ‌ترین هدیه و بشارت آزادی انسان از اسارت فقر و تهیدستی به شمار می‌رود و بیان این حقیقت که صاحبان مال و منال در حکومت اسلام هیچ امتیاز و برتری‌ای از این جهت بر فقرا ندارند و ابداً اولویتی به آنان تعلق نخواهد گرفت، مسلم راه شکوفایی و پرورش استعدادهای خفته و سرکوب شده پابرهنگان را فراهم می‌کند.

امام خمینی (رحمة الله علیه)

فهرست

بخش ۱ - مقدمات

- ۲ فصل ۱: اقتصاد چیست؟
- ۲۰ فصل ۲: آشنایی با شاخص‌های اقتصادی

بخش ۲ - تولید و بازار

- ۳۴ فصل ۱: تولید
- ۴۳ فصل ۲: بازار

بخش ۳ - مدیریت کلان اقتصادی

- ۵۴ فصل ۱: دولت و اقتصاد
- ۶۲ فصل ۲: اقتصاد و قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
- ۷۰ فصل ۳: بودجه دولت

بخش ۴ - توسعه اقتصادی

- ۸۸ فصل ۱ : مفاهیم و معیارهای توسعه
۹۵ فصل ۲ : توزیع درآمد و فقر
۱۰۰ فصل ۳ : دولت و توسعه

بخش ۵ - نهادها و بازارهای مالی

- ۱۱۰ فصل ۱ : پول
۱۲۵ فصل ۲ : بانک
۱۳۵ فصل ۳ : بورس

بخش ۶ - اقتصاد جهان

- ۱۴۴ فصل ۱ : تجارت بین الملل
۱۵۵ فصل ۲ : آشنایی با برخی نهادها و مؤسسات مؤثر در اقتصاد جهان

در این کتاب، مواردی که در کادر قرار گرفته برای مطالعه آزاد است و مورد ارزش‌یابی قرار نمی‌گیرد.

دانش‌آموز عزیز

علم اقتصاد بخشی از دانش بشری است که در طول دو قرن اخیر اهمیت زیادی یافته است. این رشته شاخه‌ای از علوم اجتماعی است اما در بین رشته‌های مختلف این علوم، جایگاه ویژه‌ای دارد. دلیل این امر نیز اهمیت یافتن هرچه بیشتر مسائل و موضوعات اقتصادی در زندگی بشر امروزی است؛ برای مثال، امروزه در سطح بین‌المللی، کشورهای شناخته شده و مطرح‌اند که اقتصادی قوی دارند. از سوی دیگر، در قرون اخیر با تغییرات سریع فناوری و تحولاتی که در ساختار اقتصادی جوامع به وقوع پیوسته، علم اقتصاد نیز به‌طور دائم پیچیده‌تر شده است. یکی از دلایل اهمیت این موضوع، عنایت مقام معظم رهبری است. ایشان مهم‌ترین مسئله هر سال را با یک شعار به منظور توجه و هدایت جامعه به اطلاع عموم می‌رسانند. طی سه سال معظم له موضوعات اقتصادی را به‌عنوان شعار سال اعلام فرمودند. سعی مؤلفان این کتاب بر این بوده است که مفاهیم و اصطلاحاتی از مباحث اقتصادی را به شما دانش‌آموز عزیز معرفی کنند و به این وسیله، زمینه لازم برای درک مسائل و مباحث اقتصادی را فراهم آورند؛ بنابراین، کتاب حاضر مجموعه مفیدی از اطلاعات لازم را برای درک مسائل واقعی اقتصادی مطرح در جامعه امروزی در اختیار شما قرار می‌دهد.

برای کمک به شما جهت یادگیری هر چه بهتر مباحث مطرح شده و درک بهتر آن‌ها، هر فصل کتاب با یک سؤال انگیزاننده آغاز شده است. در عین حال، در هر فصل نیز فعالیت‌ها و پرسش‌هایی را گنجانده‌ایم.

امیدواریم با انجام دادن این فعالیت‌ها و تمرین‌ها مطالب را بهتر بیاموزید و آموخته‌ها را در زندگی خود به کار گیرید.

گروه اقتصاد

دفتر تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

معلمان محترم، صاحب نظران، دانش آموزان عزیز و اولیای آنان می توانند نظر اصلاحی خود را در باره مطالب

این کتاب از طریق نامه به نشانی تهران - صندوق پستی ۱۵۸۵۵/۳۶۳ - گروه درسی مربوط و یا پیام نگار (Email)

talif@talif.sch.ir ارسال نمایند.

دقت نمایند کتاب های درسی ابتدایی و متوسطه نظری